

Biutiful bir insan simsarının merhametli hikayesi

Av. Taner Kılıç

Inarritu, kaçak göçmen işçi sorunundaki insanlık dramını yansıtıırken izleyiciyi pesimist bir duyguya teslim ediyor, evet. Ancak, şeffaf, insan haklarını ve insan onurunu esas alan bir iltica ve göç politikası için bir bilinç de yüklüyor.

Paramparça Aşklar Köpekler, 21 Gram ve Babil filmleriyle tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ciddi bir hayran kitlesi olan Meksikalı yönetmen Alejandro Gonzalez Inarritu’nun son filmi “Biutiful”, bir başka fenomen, Oscar ödüllü Javier Bardem’in başrol oyunu ile ciddi beğeni kazandı. Film şimdiden bazı önemli sinema ödülleri topladı. En iyi yabancı film ve en iyi erkek oyuncu dallarında Oscar’a adaylığı söz konusu. Kuşkusuz Inarritu ve Bardem hayranlarının kayıtsız kalamayacakları, büyük oranda beklentileri karşılayan, bundan sonra da adından çok söz ettirecek bir film ile karşı karşıyayız.

Inarritu’nun şimdiye kadar filmlerinde olduğunun aksine bu kez bir şekilde birbirleriyle kesişen farklı hikâyelerin film içindeki eşit ağırlığını ve dağılımını görmüyoruz. Evet, bu kez de film içinde farklı insanlar, farklı hikayeler, birçok alt detaylar var ve bunlar yine bir şekilde birbirleriyle ilişki içindeler ancak bu kez filmin geneli bir ana karakter etrafında dönmekte.

Anlayışla karşılanabilir biri

Javier Bardem’in üstlendiği Uxbal karakteri pek alışık olmadığımız bir insan tipini bizlere sunuyor: Sorumluluklarını tam olarak yerine getiremese de duyarlı bir baba, ölmek üzere olduğunu yeni öğrenen bir kanser hastası, tam olarak nasıl olduğunu anlayamadığımız bir şekilde ruhlarla telepati yapabilen bir yetenek ve “kaçak göçmen” simsarı.

Normalde her biri başka bir film kahramanı olabilecek bu farklı karakterler Bardem’in başarılı oyunculuğunda bir araya gelmiş ve işin ilginç tarafı bize kendisini oldukça sevdirmiş durumda. Öyle ki, bir “kaçak göçmen” çalıştırıcısına kanımızın kaynaması normal şartlar altında hiç beklenmezken neredeyse Uxbal’ı hep beraber anlayışla karşılıyor ve kendimizi mevcut sorunlu olguyu öylece benimsemek zorunda hissediyoruz. Bu nedenle göçmenlerin sorunları ve yaşadıkları trajedinin başarılı bir şekilde ekrana yansımaya tanık olmamıza rağmen sinemadan sisteme öfke içinde ayrılmıyoruz.

Kendini kapatan ‘kale Avrupa’sı

Film Barselona’da geçiyor ancak sefaletin kol gezdiği arka sokaklarında. Göçmenlerin ancak işporta satış yapmak için ana sokaklara ve turistik bölgelere girebildiği filmdeki Barselona’nın aslında bugünün diğer Avrupa şehirlerinden pek de bir farkı yok. Normalde kimsenin yapmak istemediği kadar zor ve zahmetli olan, ücretinin son derece düşük olduğu, “kaçak” olduğu için her zaman hakarete, sömürülmeye ve istismara açık işlerde bugünün Avrupa’sında belki de milyonlarca insan çalışmakta.

Altmışlı, yetmişli yılların işgücüne son derece ihtiyaç duyan, göçmenler için yollarına halılar serip çiçeklerle karşılayan Avrupası çoktan geçmişte kaldı. Artık Akdeniz’de sürekli devriye gemileri gezdiren, iltica ve göçmen akınlarını durdurmak için akla hayale gelmedik fiziki ve hukuki tedbirlerle başvuran, Trakya sınırına duvar örmeyi bile ciddi ciddi düşünen bir “Kale Avrupa”sına evrilmiş durumda. Elbette bu durum sadece Avrupa ile sınırlı değil; Meksika sınırında ABD’de (ki Inarritu’nun Babil filminde buradaki göçmen trajedisine de dikkatleri çekiyordu), Avustralya’da ve genel olarak tüm sanayileşmiş ülkelerde bu durumu birbirine yakın bir şekilde görmekteyiz.

Metropollerin yeraltında

Örneğin filmdeki Çin'den kaçan Çinlilerin atölye bodrumundaki trajik ölümleri bana hemen birkaç yıl önce İngiltere'nin okyanus kenarındaki güneybatısında bulunan bir kasabada taraklı midye toplarken yaşanan toplu Çinli göçmen ölümlerini hatırlattı. Kaçakçılara ödeyecek parası olmayan Çinli göçmenler İngiltere'ye ulaştıklarında uzun bir süre çalışarak yolculuk masraflarını ödemeyi, dolayısıyla uzunca bir süre köle olmayı kabul etmişlerdi. (Burada özgür irade ile verilen bir kabul kararından bahsedilebilir mi?). Ancak kaçak olarak okyanus kıyısından taraklı midye toplama işinde çalıştırılıyorlardı ve o bölgede yaşanan med-cezir nedeniyle deniz seviyesi hızla yükseliyordu. Ve bu durumu bildiren, deniz kenarındakilere 'aman dikkat' diyen büyük uyarı levhaları İngilizce olduğu, onlar da İngilizce bilmedikleri için okuyamamış, başka bir uyarı da olmadığı için hepsi boğulmuştu. Onların toplu ölümlerini büyük bir acı ile izlemiştik haber kanallarından.

Cami avlusundaki 'yabancı ölümler'

Dolayısı ile olumlu çizgide değişen pek bir şeyin olmadığını, olumsuz çizgide ise durumun giderek kötüleştiğini görüyoruz. Kısa bir süre "kaçak Ermeni göçmen işçiler" konusu ile "kaçak göçmenler" ve "kaçak istihdam" konusu gündemimize girdi ancak meseleyi pek araştırmadan, altından çıkabileceklerinden adeta korkarak bu konuyu kısa sürede gündemimizden çıkardık. Geçen hafta Ankara'da yaşanan patlamalarla kaçak işyeri açma ve "kaçak işçi" istihdamı sorunu tekrar gündemimize girdi. Ayrıca basında çok az yer olsa da geçtiğimiz günlerde Hakkari-Yüksekova'da Cami avlusuna bırakılan ve ilk izlenim ve tespitlere göre insan kaçakçıları tarafından dövülerek öldürüldükleri tahmin edilen iki yabancının cesedi, bu alandaki trajedinin ulaştığı boyutun son somut göstergesi.

Ancak bu alanda işimiz hiç de kolay değil; işgaller, zulümler ve ekonomik krizlerden kaçmak zorunda kalan insanlar; bu kişileri kaçırmayı meslek edinmiş kaçakçılar; daha aşağılık yöntemlerle insanları kanlarının son damlasına kadar kullanan insan tacirleri; sendikalı değil ucuz ve hoyratça sömürülmeye açık işgücü talebinde bulunan, bunun üzerinden servetlerine servet katan işverenler; bu mekanizmadan sadece göz yumarak nemalanan kamu görevlileri var olduğu müddetçe bu kirliliği durdurabilmek çok zor.

Belki de bundan dolayı Inarritu isminden başka hiçbir güzellik olmayan bu filmde bizleri oldukça pesimist bir duyguya teslim ediyor. Oysa açık, şeffaf, insan haklarına dayalı ve insan onurunu esas alan bir iltica ve göç politikasının ve mekanizmasının kurulması halinde aslında tüm bu karanlık piyasadan geçinen insanlara ihtiyaç olmadığı görülecek ve işte o zaman dünya daha yaşanılır bir yer olacak.

Av. Taner Kılıç

Mültecilerle Dayanışma Derneği

Bu yazı 13 Şubat 2011 tarihinde [Star Gazetesinde](#) yayınlanmıştır.